

Stævning

Undertegnede Jens Smedegaard Andersen, Sofievej 9B, 2.tv., 2900 Hellerup

indstævner herved

Den danske Stat ved ligestillings- og kirkeministeren, Frederiksholms Kanal 21, 1220 København K.

Til at møde i Københavns Byret, Domhuset, Nytorv 25, 1450 København K.
på den måde og med svar, som retten bestemmer ved påtegning på stævningen.

Sagsøgers Påstand:

Sagsøgte tilpligtes at anerkende, at ligestillings- og kirkeministerens lovforslag om påbud til folkekirken om at udarbejde ritual(er) til brug ved kirkens vielse af homoseksuelle, og kravet om, at kirken medvirker til sådanne vielser, som ved påbud og krav til folkekirken – nærmere beskrevet i bemærkningerne til forslaget - indeholder krænkelse af Grundlovens §§4, 66, 67 og 69.

Sagsøger begærer sagen henvist til Østre Landsret til behandling i 1.instans.

Der tages forbehold om at udvide påstanden til også at omfatte krænkelse af Den Europæiske Menneskerettighedskonvention bestemmelser om religionsfrihed.

Grundlovens relevante bestemmelser:

§4: Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten.

§66: Folkekirkens forfatning ordnes ved lov.

§67: Borgerne har ret til at forene sig i samfund for at dyrke Gud på den måde, der stemmer med deres overbevisning, dog at intet læres eller foretages, som strider mod sædeligheden eller den offentlige orden.

§69: De fra folkekirken afvigende trossamfunds forhold ordnes ved lov.

Det er denne beskrivelse i Grundloven af folkekirkens status og opgaver i samfundet, som retten må tage stilling til og fastslå, om den levner plads til, at den verdslige statsmyndighed giver pålæg til - tvinger - folkekirken som trossamfund vedrørende trosanliggender. Altså er folkekirken et trossamfund, er kirkens medvirken til vielse - herunder af personer af samme køn - et trosanliggende for dette trossamfund, og kan de verdslige statsmyndigheder tvinge folkekirken til medvirken.

Sagsfremstilling:

Denne retssag handler udelukkende om, hvorvidt det er i overensstemmelse med Grundloven, at verdslige statsmyndigheder kan supplere folkekirkenes trosgrundlag, der er Biblen, traditionen og bekendelsesskrifterne, med egen forståelse og fortolkning heraf, og på baggrund af sådan opfattelse og fortolkning pålægge folkekirken - i modsætning til andre trossamfund – at medvirke ved vielse af homoseksuelle.

Forbeholdet om udvidelse af påstanden vedrører, om denne tvang er forenelig med Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Idet sagsøger forudsætter, at sagsøgte ikke bestrider, at der ved lovforslaget tilsigtes udøvet den tvang, som anføres i påstanden, fremlægges lovforslaget med bemærkninger ikke.

Den retlige interesse for sagsøgeren består i, at folkekirken ikke er retssubjekt - ikke har retsevne - og i, at sagsøgeren er medlem af folkekirken, og som med kendskab til tilstræbte tvang må tage stilling til og søge fastslået, om folkekirken er et trossamfund, der vedrørende den religiøse overbevisning bygger på Biblens skrifter, traditionen og bekendelsesskrifterne, som der hidtil har været grund til at antage, eller om denne religiøse overbevisning nu tillige skal bygge på, hvad verdslige statsmyndigheder på baggrund af deres opfattelse har ret til fra tid til anden at supplere med og gennemtvunge lydighed overfor. Altså - om fællesskabet i trossamfundet alene har et grundlag i Bibel, tradition og bekendelsesskrifter, som må antages at være det, der søges af dets biskopper, præster og øvrige medlemmer eller om dertil skal føjes de verdslige statsmyndigheders udlægning heraf.

Indholdet af den retlige interesse afgrænses ved at fastslå, at denne retssag ikke drejer sig om sympati for eller imod homoseksualitet eller for eller imod homoseksuelle eller for eller imod kirkelig vielse også af homoseksuelle, den drejer sig ikke om for eller imod sympati og muligheder for, at ægteskabsloven kan omfatte homoseksuelle, der ønsker det, den drejer sig ikke om, hvorvidt sådanne ægteskaber er en verdslig foreteelse eller ikke, eller om ægteskabet som verdslig foreteelse i det hele taget bliver noget særlig "helligt" (ikke et sakramente, som i den romersk-katolske kirke) ved folkekirkenes medvirken til den verdslige gyldiggørelse, der er indeholdt i vielsen, og sagen drejer sig ikke om at få afgjort, hvorvidt kirkens medvirken til vielse af homoseksuelle er forenelig eller ikke med den religiøse overbevisning, der er et trosanliggende for kirken, dets præster og øvrige medlemmer, hvilket retten selvfølgelig ikke skal beskæftige sig med, men som de verdslige statsmyndigheder ved påbud og krav til folkekirken har påtaget sig retten til at afgøre og dermed fastslå, at dette at medvirke til at vie homoseksuelle også skal være kirkens religiøse overbevisning, således at dette bliver en del af kirkens religiøse "program".

Biskopper, præster og andre medlemmer har mange forskellige opfattelser af, hvorledes kirkens trosgrundlag på mange forskellige områder skal forstås. Det er en del af folkekirkenes trosgrundlag, at disse forskellige personlige meninger, der kan udveksles, er en del af fællesskabet, og at det hører til trosgrundlaget, at ingen - ud over at have en personlig mening, der kan være mere eller mindre velunderbygget teologisk – kan bestemme, hvilken blandt disse opfattelser, der er rigtig eller forkert, idet det er et trosanliggende og trosfællesskabets forudsætning, at de alle bygger på Biblen, på traditionen og på bekendelsesskrifter, og ikke på en verdslig myndigheds opfattelse eller fortolkning, der vil være båret af uvedkommende synspunkter af politisk art.

Det gøres gældende, at folkekirken ifølge Grundlovens beskrivelse af kirken – særligt i §4 - er et trossamfund. Det bestrides ikke, at kirken tillige i visse henseender – uden for trosanliggender - er en del af den verdslige statsforvaltning.

Det gøres gældende, at kirkens medvirken til vielse er et trosanliggende beskyttet af Grundlovens §67 - et spørgsmål om vielse er forenelig med den kristne tro - den religiøse overbevisning, som er basis for kirken, dens præster og øvrige medlemmer. Denne retssag handler kun om den verdslige myndigheds pålæg om kirkens pligt til medvirken ved den nyskabte vielse af personer af samme køn vil være, vielser, der forudsættes at skulle have samme forhold til kirkens trosgrundlag som vielse af heteroseksuelle. Lovforslaget tilsigter ikke ændring af den uforstyrrede fortsættelse af den århundred gamle tradition med vielse af personer af samme køn.

Der er i kirken præster og andre medlemmer, der har den religiøse overbevisning, at vielser af homoseksuelle ikke er forenelige med kirkens trosgrundlag, mens andre har den modsatte religiøse overbevisning. Begge overbevisninger bygger på troens grundlag - indholdet af Biblen, traditionen og bekendelsesskrifterne. Andre har ikke taget stilling eller er indifferente. Teologisk lærde er uenige.

Denne uenighed har ingen anden betydning for rettens afgørelse af retssagen end konstatering af det faktum, at den består, og at den indebærer, at der foreligger et trosanliggende, som den verdslige statsmyndighed ikke kan blande sig i. End ikke, om det må konstateres, at kirkens ret efter Grundloven til selv uforstyrret af den verdslige statsmyndighed at behandle trosanliggender, kan medføre, at verdslige politiske ønsker ikke gennemføres eller ikke gennemføres så hurtigt, som verdslige statsmyndigheder måtte ønske.

Det gøres gældende, at vielse, som denne retssag drejer sig om, når kirken medvirker, har 2 funktioner. Den ene, der er den eneste, når vielsen foregår ved den borgerlige myndighed, bevirker, at ægteskabslovens verdslige regler bliver gældende for parterne. Denne funktion har også vielse, når kirken medvirker, men da suppleres den første funktion med momenter, der har med kirkens (trossamfundets), præsternes og medlemmernes - herunder i sammenhængen særligt parternes - kristne tro at gøre. Denne anden funktion er en del af folkekirkens trosgrundlag.

Denne særlige anden funktion, når kirken medvirker, giver sig udtryk på den måde, at parterne ved at søge kirkens medvirken har understreget deres religiøse overbevisning om, at deres løfter, forventninger og tillid til hinanden så får en særlig værdi set i sammenhæng med deres kristne tro, der omfatter den religiøse overbevisning, at de ved løfternes afgivelse står over for den/det/noget, der er større end dem selv.

Vielsen i kirken bliver ved dette særlige et trosanliggende for parterne, og er det for folkekirken som trossamfund med dens berettigede forventninger til parterne herom, og opfattes sådan af folkekirkens medlemmer. Det tilføjes, at retten til vielse i kirken kun tilkommer parter, hvoraf mindst den ene skal være medlem af folkekirken.

Det er ikke herved fortrængt, at det festlige ved kirkens medvirken til vielse kan spille en større eller mindre rolle.

Det gøres gældende, at selv i det tilfælde, at retten skulle fastslå, at kirkens medvirken til vielse ikke er et trosanliggende - ikke vedrører den evangelisk-luthersk kristendom - er det i strid med Grundlovens beskrivelse af folkekirkens status, at de verdslige statsmyndigheder, der er sagsøgt i denne sag, tvinger kirken til deltagelse i aktiviteter, der ikke har med dens religiøse overbevisning at gøre, men som tvinger kirken som trossamfund til at medvirke til fremme af formål, der er bestemt af verdslige (politiske) hensyn.

Kirkeministerens lovforslag har nær sammenhæng med lovforslag fremsat af socialministeren om ændring af ægteskabsloven, hvorefter loven på lige fod med heteroseksuelle omfatter homoseksuelle par, når de bliver viet af den borgerlige myndighed, ved medvirken af folkekirken eller et trossamfund, der er godkendt dertil. Ægteskabsloven og ægteskabet i henhold til denne lov

er en ren verdslig/borgerlig foreteelse, og den mulighed, som denne lov giver for, at folkekirken kan medvirke til vielse af homoseksuelle indeholder ingen tvang i forhold til kirken.

Det fremhæves, at formålet med socialministerens lovforslag til ændring af ægteskabsloven er at ligestille parter af samme køn med parter af forskelligt køn i forhold til det verdslige ægteskab, og kirkeministerens lovforslag er en forlængelse heraf til ligestilling i forhold til vielse ved medvirken af kirken. Medvirken til en ligestilling med den vielse, som i århundreder har fundet sted for kvinde og mand som en del af den religiøse overbevisning, der er knyttet til evangelisk-luthersk kristendom. Påbuddet til kirken om medvirken med henblik på opfyldelse af et politisk ønske om ligestilling er en krænkelse af Grundloven, hvis kirkens medvirken til vielse af homoseksuelle ikke er knyttet til denne religiøse overbevisning.

Uden at det har direkte betydning for rettens afgørelse, kan det noteres, at den verdslige statsmyndighed gør det muligt for homoseksuelle at indgå verdsligt ægteskab og samtidig ved særlig lov tvinger folkekirken til at medvirke, og end ikke afventer den mulige påvirkning, som ændringer i ægteskabsloven eventuelt kunne få på en løsning, som folkekirken eventuelt selv kunne komme frem til, således som den har krav på efter Grundloven. Et usagligt hastværk, der tillige medfører, at ændring af ægteskabsloven og dermed kirkeministeriets lovforslag ikke har kunnet afvente harmonisering med øvrig lovgivning.

Det præciseres, at sagsøger blandt andet *gør gældende*:

- 1) folkekirken har ifølge Grundlovens beskrivelse en særlig status med en vis selvstændighed i forhold til verdslige myndigheder med ret til uden indgreb fra disse i det mindste selv at ordne, hvad der vedrører den religiøse overbevisning, som er kirkens basis - §§4,66 og 69
- 2) folkekirken er et trossamfund, der tillige med dets medlemmer, er beskyttet af Grundlovens §67 om religionsfrihed - frihed fra indblanding fra den verdslige stat vedrørende indholdet af religiøs overbevisning og ret til fællesskab herom - §§4 og 69
- 3) folkekirken nyder i forhold til afvigende trossamfund mindst samme frihed imod indgriben fra den verdslige stat. De afvigende trossamfund udsættes imidlertid ikke for tvang til medvirken ved vielse af homoseksuelle. Undladelsen af at fritage kirken som trossamfund for pligt til at medvirke er i strid med Grundloven også, når henses til, at ægteskabsloven vedrørende dens tilladelse til medvirken til vielse sidestiller folkekirken med trossamfund, der er anerkendt dertil - §§4 og 69.
- 4) folkekirken har krav på støtte fra den verdslige stat - et krav, som i hvert fald omfatter anden støtte end økonomisk. Den ved lovforslaget udøvede tvang er ikke støtte i Grundlovens forstand - §4. Grundlovens krav om støtte omfatter bestræbelser på at give kirken de bedste muligheder for at kunne leve op til de opgaver, som Grundloven pålægger den. Det vil ikke være muligt, såfremt de verdslige statsmyndigheder får blot antydning af indflydelse på indholdet af den kristne overbevisning, som kirken i dens egenskab af trossamfund, dens præster og øvrige medlemmer bygger på. Ved tvangen mod kirken mister den troværdighed
- 5) der er intet i Grundlovens formulering eller forarbejder, der antyder, at den verdslige stat skulle kunne tvinge kirken til at medvirke ved vielse af personer af samme køn

Kirkeministeren har offentligt begrundet berettigelsen af påbud til folkekirken om medvirken til vielse af homoseksuelle således:

- 1) folkekirken er en del af den verdslige stats forvaltning, som ”jeg er chef” for, og som sådan er kirken også i trosspørgsmål underkastet den verdslige statsmagts påbud - denne begrundelse er muligvis ikke længere gældende, fordi den senere er efterfulgt af
- 2) en henvisning til, at ægteskab ikke er en del af det evangelisk-lutherske bekendelsesgrundlag, og påbuddet om kirkens medvirken derfor ikke er et trosanliggende for kirken. En begrundelse der måske heller ikke længere er gældende, da dens holdbarhed er bestridt teologisk og under alle omstændigheder irrelevant, da det ikke bestrides under denne retssag. Den er blevet efterfulgt af
- 3) folkekirken har ikke noget besluttende organ, og den verdslige statsmagt er derfor berettiget til at træffe beslutninger også i trosanliggender. Det anføres ikke, at årsagen til det manglende besluttende organ skyldes, at lovgiver ikke har tilvejebragt den forfatning, som Grundlovens §66 forudsætter, og det nævnes ikke, at undladelse heraf ikke kan give den verdslige statsmagt en kompetence, som den ellers ikke ville have. På et tidspunkt lød begrundelsen
- 4) folkekirken tvinges ikke, fordi lovforslaget for den enkelte ansatte præst indeholder frihed til at afvise at medvirke - uden at nævne betydningen af at skelne mellem den enkelte præsts frihed og friheden for folkekirken som trossamfund, der er beskyttet af trosfriheden i Grundlovens §67. Det er endvidere anført,
- 5) den verdslige myndighed tidligere har udøvet tvang mod kirken, da kvinder fra 1948 kunne ansættes - uden at nævne, at kvindelige præsters ansættelse blev mulig, idet det overlodes til kirken at ansætte kvinder som præster, hvis kirken ønskede dette – altså netop uden tvang, uden pålæg. Det blev heller ikke anført, at selv om der havde foreligget tvang i 1948 med ansættelse af kvindelige præster, ville dette ikke kunne begrunde, at den verdslige stat i 2012 udfoldede sig med en gentagelse af krænkelse af Grundloven, og at dette tilsvarende ville gælde, hvis verdslige statsmyndigheder i et enkelt tilfælde i en fjern fortid skulle have udøvet tvang mod folkekirken i trosanliggender. Det er det der nu sker med lovforslaget fremsat i folketinget i januar 2012 til ikrafttræden i juni 2012
- 6) de verdslige myndigheder har i flere tilfælde medvirket ved tilvejebringelse af regulering af, hvad der med eksempler betegnes ”kirkens indre anliggender”, anfører kirkeministeren i bemærkningerne til lovforslaget som begrundelse for, at det nu skulle være berettiget også, at den verdslige stat udøver tvang mod kirken vedrørende det trosanliggende, som medvirken til vielse af homoseksuelle er, hvorved staten påtager sig at diktere, hvad kirkens religiøse overbevisning er og skal være i denne henseende. Det anføres ikke, at der ikke er udøvet tvang mod kirken i forbindelse med ”de indre anliggender”, som ministeren med eksempler omtaler - tværtimod er regulering af disse ”indre anliggender” i fortiden tilvejebragt ved et nært og tillidsfuldt samarbejde mellem folkekirke og kirkeminister, som nu bruger begrebet ”indre anliggender” som beskrivelse af forhold, der på grund af fællesbetegnelsen kan behandles ens - herunder også trosanliggender, selv om disse adskiller sig væsentligt fra andre ”indre anliggender”
- 7) nogle biskopper har på forhånd accepteret at medvirke ved udarbejdelse af de i påstanden nævnte ritualer. Det er ikke nævnt, hvorfor de vil medvirke, og ikke anført, om eller i hvilket omfang eller hvorfor de har accepteret gennemførelse af den tvang mod kirken som trossamfund, der tilstræbes ved lovforslaget. Det er derimod på anden måde oplyst, at de har forskellige opfattelser af, om vielse af homoseksuelle ved kirkens medvirken er forenelig med kirkens trosgrundlag eller ikke, men det er uden betydning for sagens afgørelse.

Enighed mellem dem eller et komfortabelt flertal blandt dem om disse vielsers forenelighed med trosgrundlaget kunne formentlig have bragt en løsning, som kirken selv tilvejebragte og gennemførte - manglen heraf giver ikke den verdslige statsmyndighed kompetence efter Grundloven til at udøve tvang mod kirken i trosspørgsmål. Erfaringer med ændringerne i ægteskabsloven kunne efter en vis tid meget tænkeligt have skabt grobund for en løsning, som kirken selv frivilligt tilvejebragte.

Sagsøgte opfordres til at oplyse, hvilke(n) begrundelse for berettigelsen af udøvelse af tvang mod folkekirken af de nævnte, der fortsat er gældende som sagsøgtes anbringender i denne retssag, og om der eventuelt er andre.

Bilag, der fremlægges: Ingen.

Hellerup, den 13.april 2012.

Jens Smedegaard Andersen